

Υποβρύχιο Λάμπρος Κατσώνης [14 Σεπτεμβρίου 1943]

Γονική Κατηγορία: Ιστορική Βιβλιοθήκη

Κατηγορία: Έπος 1940 - 2ος Παγκόσμιος Πόλεμος

Δημοσιευμένο στις Κυριακή, 14 Σεπτέμβριος 2014 12:00

Από τον/την Θωμάς Π. Κατωπόδης

Προβολές: 27

Ο **"Κατσώνης"**, στις 21.00 της 12ης Σεπτεμβρίου αποβίβασε στις νοτιοανατολικές ακτές της Εύβοιας το Συνταγματάρχη Φραδέλο για μυστική αποστολή, στα πλαίσια της επιχείρησης SELLING.

Το ίδιο βράδυ, στις 01.30 της 13ης Σεπτεμβρίου, κατά νηοψία σε δύο ιστιοφόρα, ο Λάσκος πληροφορήθηκε για κινήσεις του εχθρού.

Έτσι σύμφωνα με τις πληροφορίες αυτές στη Σκιάθο ελλιμενιζόταν σχεδόν κάθε βράδυ ένα Γερμανικό Ναρκαλιευτικό το οποίο την ημέρα εκτελούσε περιπολία στο στενό του Τρίκερι, ενώ από την Θεσσαλονίκη επρόκειτο να αποπλεύσει το υπό γερμανική κατοχή Γαλλικό μεταγωγικό "Simfra" μεταφέροντας στο Πειραιά αδειούχους Γερμανούς στρατιώτες.

Στις 18.30' της 13ης Σεπτεμβρίου υποχρέωσε ένα νέο ιστιοφόρο με πέντε βολές πυροβόλου να σταματήσει, το οποίο ήταν κενό φορτίου και πήγαινε στη Σκύρο.

Τη νύκτα της 13ης προς 14ην Σεπτεμβρίου το Κατσώνης, υπό σεληνόφως και πλέοντας εν επιφανεία πέρασε το στενό Αλλονήσου – Σκοπέλου και εγκατέστησε περιπολία βόρεια της Σκιάθου και ανατολικά του Πηλίου, αναμένοντας να περάσει το μεταγωγικό "Simfra".

Στις 04.00 της 14ης Σεπτεμβρίου έλαβε σήμα να μετακινηθεί προς την Ικαρία, επειδή όμως ξημέρωνε, ο Λάσκος αποφάσισε να παραμείνει στην περιοχή και το βράδυ να κινηθεί προς την Ικαρία. Όταν άρχισε να νυκτώνει, το υποβρύχιο πήρε πορεία να βγει από το στενό και να κινηθεί προς την Ικαρία.

Τότε εντόπισε ιστιοφόρο και όταν αναδύθηκε δίπλα του για έρευνα φάνηκε στον ορίζοντα καπνός. Αμέσως ο Λάσκος διέταξε το ιστιοφόρο να απομακρυνθεί και εκτιμώντας ότι πρόκειται για το αναμενόμενο μεταγωγικό, καταδύθηκε και πήρε πορεία προσεγγίσεως, διατάχθηκε πολεμική έγερση και προετοιμασία των πρωραίων και πρυμναίων τορπιλοσωλήνων.

Μόλις βράδισε το υποβρύχιο αναδύθηκε, επειδή από το περισκόπιο η παρατήρηση ήταν αδύνατη και συνέχισε να πλησιάζει τον στόχο. Η ομοχειρία του πυροβόλου κατέλαβε τις θέσεις της και στην γέφυρα ευρίσκοντο πλην του Κυβερνήτου Αντιπλοίαρχου Βασίλη Λάσκου, ο Υποπλοίαρχος Στέφανος Τρουπάκης, ο Ανθυποπλοίαρχος Σοφοκλής Μυκόνιος και ο Έφεδρος Σημαιοφόρος Παύλος Λαμπρινούδης, εγγονός του Ναυάρχου Παύλου Κουντουριώτη. Ο Υπαρχος του υποβρυχίου, Υποπλοίαρχος Ηλίας Τσουκαλάς ευρίσκετο στο Κεντρικό Διαμέρισμα για να συντονίζει την εκτέλεση των διαταγών του Κυβερνήτου.

Ο **"Κατσώνης"** έπλεε εν επιφανεία προς το ερχόμενο προς αυτόν πλοίο, το οποίο αιφνιδίως όταν τούτο ευρίσκετο σε

απόσταση 2.000 μέτρων, εξέπεμψε σήμα αναγνωρίσεως. Ήταν πλέον προφανές ότι ο στόχος δεν ήταν το Simfra αλλά πολεμικό πλοίο και ο Λάσκος διέταξε ταχεία κατάδυση και όλοι οι ευρισκόμενοι επί της γέφυρας πήδησαν από τον πυργίσκο στο εσωτερικό του υποβρυχίου.

Ο εχθρός ήταν μια γερμανική ανθυποβρυχιακή κορβέτα 1.000 τόνων που άρχισε να εκπέμπει με τη συσκευή εντοπισμού υποβρυχίων (A.S.D.I.G.), ενώ ήδη είχε βάλει την πρώτη δέσμη βομβών βάθους. Η δόνηση ήταν ισχυρή. Ακολούθησε βολή και δεύτερης και τρίτης δέσμης βομβών βάθους. Ο κύριος φωτισμός του υποβρυχίου έσβησε. Διαρροές άρχισαν να παρουσιάζονται. Ο σφυροκοπανισμός του Κατσώνη από την εχθρική κορβέτα συνεχίστηκε.

Η κάθοδος του πυργίσκου και η πρυμναία κάθοδος δεν άντεξαν, υποχώρησαν και τόνοι νερού μπήκαν μέσα στο υποβρύχιο, τα πηδάλια βάθους αχρηστεύθηκαν, έγινε σωρεία βραχυκυκλωμάτων, το χλώριο εκλύετο από την συστοιχία και οι πυξίδες ανετράπησαν. Το σκάφος πλέον διέρρηξε και ήταν ακυβέρνητο.

Τότε ο Λάσκος διέταξε, την μοναδική λύση που είχε απομείνει, ανάδυση με την γενική εκδίωξη των θαλασσερμάτων και **"εξόρμηση δια του πυροβόλου"**. Το Κατσώνης αναδύθηκε και χωρίς δυνατότητα προώσεως αποφάσισε να αντιτάξει ότι του απέμεινε μέχρις εσχάτων μια και ούτε ο Λάσκος ήταν απ' αυτούς που παραδίδονται ούτε το πλήρωμά του θέλησε ποτέ να μάθει πως υποστέλλεται η Ελληνική Σημαία του "Γέρο-ΚΑΤΣΩΝΗ" τους μπροστά στον εχθρό.

Το πυροβόλο επανδρώθηκε και άρχισαν επιτυχή βολή κατά της γερμανικής κορβέτας. Ταυτόχρονα ο Σημαιοφόρος Παύλος Λαμπρινούδης και ο Υποκελευστής Α' Σημ. Σ. Χαρίδης βάλλουν εναντίον της κορβέτας με το πρυμναίο πολυβόλο. Το υποβρύχιο δέχεται τότε καταγιστικά πυρά από την γερμανική κορβέτα και κυριολεκτικά φλέγεται από τις εκρήξεις.

Η αντίστροφη μέτρηση άρχισε. Η ομοχειρία του πυροβόλου προσπαθεί να κάνει τα αδύνατα δυνατά αλλά ένας-ένας όλοι οι άνδρες της σκοτώνονται και αντικαθίστανται απ' αυτούς που άρχισαν να ανεβαίνουν από το εσωτερικό του υποβρυχίου. Ακόμα και ο ίδιος ο Λάσκος πήδηξε κοντά στο πυροβόλο και άρχισε να βοηθά την επαναγέμισή του.

Σε λίγο όμως θα τον βρει ένα εχθρικό βλήμα και θα πέσει νεκρός πάνω στο αγαπημένο του πλοίο, που και αυτό περνούσε τις τελευταίες του στιγμές, περνώντας στην αιωνιότητα μέσα από την Ελληνική Ιστορία.

Η εικόνα της καταστροφής ήταν πλήρης.

Μερικοί από το πλήρωμα είχαν πέσει στη θάλασσα, ο Ύπαρχος του υποβρυχίου, Υποπλοίαρχος Ηλίας Τσουκαλάς ευρισκόμενος στο εσωτερικό του προσπάθησε να θέσει σε κίνηση τις μηχανές και πράγματι η δεξιά μηχανή λειτούργησε και το υποβρύχιο κινήθηκε προς τα εμπρός με συνέπεια η κορβέτα να αποτύχει στον πρώτο εμβολισμό που προσπάθησε, απομακρύνθηκε και επέστρεψε εμβολίζοντας το υποβρύχιο στο πρυμναίο μέρος της αριστεράς πλευράς, μεταξύ της αριστερής πετρελαιοδεξαμενής και του θαλασσέρματος Νο 5, σε στίγμα 39ο 20' ,5 Β και 23ο 23' Α.

Κατά τον εμβολισμό το πλήρωμα της γερμανικής κορβέτας έβαλε ταυτόχρονα με φορητά όπλα και χειροβομβίδες εναντίον του υποβρυχίου. Από τις 12 βολές του υποβρυχίου 4 ή και 5 πέτυχαν το στόχο.

Οι εικόνες που ακολούθησαν ήταν γεμάτες χαλασμό, φρίκη, πόνο, θάνατο αλλά και αυτοθυσία, ηρωισμό και δόξα. Η επιφάνεια της θάλασσας γέμισε πετρέλαιο.

Το υποβρύχιο έπαιρνε θετικό εκκρεμές και έκλινε προς τα αριστερά, ο Ύπαρχος εξετέλεσε ο ίδιος τους απαιτούμενους χειρισμούς ώστε το υποβρύχιο να επανεύρει για λίγο την πλευστότητά του και διέταξε την εγκατάλειψη του σκάφους. Οι λίγοι που είχαν απομείνει εντός του υποβρυχίου έσπευσαν να εξέλθουν. Τέσσερις εξ αυτών, φονευθέντες από τα εχθρικά πυρά, σφηνώθηκαν στην κάτω κάθοδο του πυργίσκου και παρά τις προσπάθειες δεν κατέστη δυνατόν να απελευθερωθούν.

Εντός του υποβρυχίου η ατμόσφαιρα ήταν αποπνικτική και αφόρητη από τις αναθυμιάσεις της συστοιχίας και τους καπνούς των πυρκαγιών. Και όταν ο Ύπαρχος απελπίσθηκε για την διάσωση των σφηνωμένων, άνοιξε τα εξαεριστικά των θαλασσερμάτων για να επιταχυνθεί η βύθιση του σκάφους. Στο επικρατούν σκοτός και στην αποπνικτική ατμόσφαιρα έσπευσε προς την πρωραία κάθοδο και με τους Υποκελευστές Αριστείδη Αναστόπουλο, Κυριάκο Σελάκη και τον Άγγλο σύνδεσμο κατόρθωσαν να την ανοίξουν και ενώ το υποβρύχιο βυθιζόταν, εξήλθε τελευταίος και μαζί με τους άλλους έπεσαν στη θάλασσα.

Έπειτα από λίγα δευτερόλεπτα ο **"Κατσώνης"** με το ιερό του φορτίο, το νεκρό του Λάσκου κ' εκείνων που πέσανε στη γέφυρα, στο κανόνι, στον πυργίσκο, καταδύθηκε τελευταία του φορά, ανήμερα του Σταυρού ! Κατέβηκε ολόρθος, με την πρύμη, και δεν σταμάτησε, όπως συνήθως, στο βάθος το περισκοπικό!

Τράβηξε, συνέχεια, στις 10, τις 20, τις 30 οργιές...και κατέβαινε, κατέβαινε ασταμάτητα!.. Πέρασε το βάθος ασφαλείας, ξεπέρασε το όριο αντοχής, κ' έφτασε στις 150..., στις 250..., στις 350 οργιές!...Τι φοβερό βάθος! Ποτέ Υ/Β δεν πήγε τόσο!

Μα σα βρήκε βυθό, ακούμπησε και σταμάτησε. Χώθηκε μες στην άμμο σα φέρετρο, με τους νεκρούς του, κ' έπειτα έγειρε στο ένα του πλευρό. Μεσ στο πηχτό σκοτάδι της αβύσσου το βαθύχρωμο κουφάρι δε διακρινόταν πια !

Μόνο κάποιο μπακίρι, που το κάρφωσαν στη μπάντα του πυργίσκου τη μέρα που πρωτοβαφτίστηκε, φωσφόριζε τώρα μες στη θάλασσα και θα φωσφορίζει πάντα ως ψηλά στα περήφανα ελληνικά ακρογάλια το διακριτικό αριθμό «Υ1».

Στη τελευταία του αυτή κατάδυση παρέσυρε μαζί του τριάντα δύο (32) ήρωες με πρώτο τον Λάσκο, ενώ άλλοι δέκα εννέα (19), οι περισσότεροι λαβωμένοι, πιάστηκαν αιχμάλωτοι από την γερμανική κορβέτα.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΩΛΕΣΘΕΝΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΒΥΘΙΣΙΝ ΤΟΥ Υ/Β ΚΑΤΣΩΝΗΣ (Υ-1) την 14ην Σεπτεμβρίου 1943			
01. Αντιπλοίαρχος	ΛΑΣΚΟΣ Βασίλειος	17. Υποκελευστής Β' Ηλεκ.	ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ Ιωάννης
02. Υποπλοίαρχος	ΜΥΚΟΝΙΟΣ Σοφοκλής	18. Υποκελευστής Β' Μπχ.	ΤΣΑΤΣΑΡΗΣ Λουκάς ή Ελευθέριος
03. Ανθυποπλοίαρχος	ΤΡΟΥΠΑΚΗΣ Στέφανος	19. Υποκελευστής Β' Μπχ.	ΤΣΑΚΩΝΑΣ Λουκάς
04. Έφεδρος Σημαιοφόρος	ΛΑΜΠΡΙΝΟΥΔΗΣ Παύλος	20. Υποκελευστής Β' Μπχ.	ΣΕΛΑΚΗΣ Κυριάκος
05. Σημαιοφόρος Π.Σ. Τορπ.	ΚΑΒΑΛΟΥΔΗΣ Μηνάς	21. Δίοπος Τορ.	ΠΛΑΤΙΔΗΣ Ευστάθιος
06. Σημαιοφόρος Π.Σ. Μπχ.	ΞΕΝΟΣ Κωνσταντίνος	22. Δίοπος Τορ.	ΞΕΠΑΠΑΔΕΑΣ Σωτήριος
07. Αρχικελευστής Μπχ.	ΧΡΥΣΟΧΕΡΗΣ Ηρακλής	23. Δίοπος Σημ.	ΑΛΕΞΙΟΥ Χρήστος
08. Αρχικελευστής Μπχ.	ΠΑΝΑΓΙΩΤΙΖΑΣ Νικόλαος	24. Δίοπος Ηλεκ.	ΘΥΜΑΡΑΣ Νικόλαος
09. Κελευστής Αρμ.	ΜΑΡΑΛΕΤΟΣ Δημήτριος	25. Δίοπος Μπχ.	ΛΗΜΝΑΙΟΣ Μιχαήλ
10. Κελευστής Πυρ.	ΣΤΑΜΟΥ Λεωνίδας	26. Ναύτης Αρμ.	ΜΗΤΣΙΑΛΗΣ Χριστόφορος
11. Κελευστής Ηλεκ.	ΡΑΝΤΟΣ Βασίλειος	27. Ναύτης Ηλεκ.	ΚΟΥΡΜΟΥΖΗΣ Νικόλαος
12. Κελευστής Μπχ.	ΜΑΓΙΑΤΗΣ Προκόπης	28. Ναύτης Ηλεκ.	ΠΡΙΝΤΖΟΣ Δημήτριος
13. Υποκελευστής Α' Τορ.	ΜΑΝΤΩΝΑΚΑΚΗΣ Νικόλαος	29. Ναύτης Ηλεκ.	ΖΩΓΡΑΦΟΣ Αναστάσιος
14. Υποκελευστής Α' Ηλεκ.	ΒΛΑΧΑΚΗΣ Απόστολος	30. Ναύτης Τηλ.	ΛΕΝΤΖΑΚΗΣ Γεώργιος
15. Υποκελευστής Β' Ηλεκ.	ΚΡΕΣΤΑΣ Αναστάσιος	31. Ναύτης Μπχ.	ΜΟΣΧΟΝΑΣ Νικόλαος
16. Υποκελευστής Β' Μπχ.	ΚΟΥΒΕΛΗΣ Δημήτριος	32. Ναύτης Μπχ.	ΦΟΥΝΤΟΥΛΑΚΗΣ Αριστείδης

(Απόσπασμα από άρθρο του Θωμά Π. Κατωπόδη, Αντιναυάρχου Π.Ν. (ε.α.) Επιτίμου Αρχηγού Στόλου, που δημοσιεύθηκε στο 60ο τεύχος του περιοδικού «Περίπλους Ναυτικής Ιστορίας», στα πλαίσια του αφιερώματος για την δράση των Ελληνικών Υποβρυχίων, σελ.16-40).

Πηγή: [Αβέρωφ](#)